

— **Prémét a katonáknak.** Vitéz katonáinknak, főként az északon harcolóknak, az eddigin kívül csakhamar egy új ellenséggel, az északi hideggel kell szembe szállani. E küzdelem szintoly erős lesz, mint az élő ellenséggel való harc, de ebben az itthon maradottak is részt vehetnek, segíthetnek. Ép azért az áldozatkészségnek már is annyi jeltanúsító magyar társadalomhoz fordulunk. A hadsereg jól el van látva, de mivel az éltető melegből soha sem lehet elég, ezen felkérjük a közönséget, hogy ami nélkülözhető, új vagy ócska, prémese holmi, azt katonáink számára küldje be a hadsegélyző hivatalhoz. (Budapest, IV. Váci-utca 38.) E küldeményeket, csomagokat a posta teljesen díjtalanul szállítja. Karmantyut, bekecsét, sipkát, keztyűt, prémgallért stb. A hadsegélyző hivatal mindent szívesen fogad és a szükséghez képest felhasznál és átdolgoztat.

— **Aranyat vasért.** A *Délmagyarország* kiadóhivatalában napról-napra többen jelennek meg, hogy arany ékszereiket felcserélik a jellegzetes vasgyűrűvel, amely a mostani nehéz időkben méltó szimbóluma a hazafias áldozatkészségnek. Épen a mozgalom nagyarányú pártolása miatt a vasgyűrűk a napokban elfogytak és kiadóhivatalunk a behozott adományokért utalványokat bocsátott ki vasgyűrűkre. Ma megérkeztek az újabb vasgyűrűk és akinek utalványa van, az most már beválthatja a kiadóhivatalunkban. (Várnay-féle könyvkereskedés.) Az újabb adakozók névsorát itt közöljük: ifj. Boldizsár Mihály 1 aranygyűrű, Szabó Sári 1 arany medallion, Vajda Ilona 3 drb tört arany, Blau Margit 1 aranygyűrű, Blau Böské 1 aranygyűrű, Rehorovszky Jenő 1 aranygyűrű, Weiszbrunner Erzs 1 női aranylánc függelékekkel, Gunszt Lajos arany mellti, Bach 1 ezüst lánc, Gerő Béláné 1 drb ezüst pénz, Szamek Manóné 1 aranygyűrű, Hartmann Rózsi 1 ezüst gyűrű, Kiss Józsefné 1 ezüst lánc, Kiss Sándorné 1 korona, Szeiler Helén 1 aranygyűrű, König Sándor 1 aranygyűrű, 1 ezüstgyűrű, Ransburg Rózsika 1 ezüst lánc, Stern Erzs 1 pár arany fülbevaló, Szögi Etel 1 tört ezüst karperec, fél pár aranyfüggő, Braun Mihályné 1 arany karperec, 1 ezüst érem, Táborosi Mariska 1

aranygyűrű, Rózsi Mariska 1 aranygyűrű, Hoffer Ilona fél arany függő, 1 arany horgony, Nónay Márta 1 aranygyűrű, Lakos Dezsőné 1 arany lánc, 1 arany törött gyűrű, Schorr Ottóné 1 aranygyűrű, özvegy Aranyné 1 pár arany fülbevaló, Seifmann Margit 1 aranygyűrű, Tanner Vilma 1 ezüst gyűrű, Hernyák Eszti 1 aranygyűrű, Gózon Eszti 1 ezüst gyűrű, B. J. 1 ezüst lánc, Nesserne Arany Emmi 1 aranygyűrű, Somlyódy Ferenc 1 arany mellti, Strausz Gyuláné Horgos 1 aranygyűrű, Balassa Józsefné 1 pár arany függő, 1 női aranygyűrű, Grosz Marcell 1 arany lánc, Dömsödi Franciska 1 aranygyűrű, Dömösi János 1 pár ezüst függő, fél pár arany függő törött.

— **Tisztújító közgyűlés Makón.** Szerdán délelőtt tisztújító közgyűlés volt Makón. Hervay István alispán elnöklésével polgármesterré választották Galambos Ignác dr.-t, Wizinger Károlyt főügyészé, Tóth Ferencet főpénztárnokká. A választás után Hervay István alispán meleg szavakkal üdvözölte a megválasztott új tisztviselőket, kik a közgyűlési teremben le is tették a választások után a hivatalos esküt.

— **550 kilogramm pamut érkezett Szegedre.** Csütörtökön az ügyvédi kamarában Rósa Izsó dr. országgyűlési képviselő elnöklésével ülést tartott a segélyosztó bizottság. Az elnök bejelentette, hogy minden csütörtökön ülést fog tartani a központi segélyosztó bizottság albizottsága. Végman Ferenc dr. előterjeszti a múlt ülés óta kiosztott segélyezések összegét, amelyek most kizárólag pénzbeli segélyből állanak. A bizottság hölgy tagjainak érdeklődésére Rósa Izsó dr. bejelentti, hogy a hősapkák és csuklódédek készítésére szükséges pamut-anyagot megrendelték Temesvárott s meg is érkeztek Szegedre. Az 550 kilogramm pamut 5500 koronába került, tehát kilója tíz korona.

— **A moratorium meghosszabbítása.** Néhány nap múlva tudvalevőleg lejár a meghosszabbított moratorium és újabb prolongálás szüksége áll be. Kétségtelen, hogy a moratoriumot ép úgy, mint a többi hadviselő államban, nálunk is fönnt kell tartani, egyelőre azonban — mint illetékes helyről érte-

sülünk — még nem történt döntés afelől, vajon meddig és milyen módosításokkal hosszabbítja meg a kormány a moratoriumot. Előreláthatólag *december elseje* lesz az újabb terminus, azokból a kívánságokból és javaslatokból pedig, amelyeket az érdekelt testületek a kormány elé terjesztettek a moratorium hátrányos intézkedéseire vonatkozólag, illetékes helyen elsősorban azokat fogják figyelembe venni, amelyek az *adósok* és általában a *kisemberek* érdekeit védik. A megfelelő kormányrendelet a legközelebbi napokban fog nyilvánosságra kerülni.

— **Boroevics Szvetozár kitüntetése.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király bojnai Boroevics Szvetozár gyalogsági tábornoknak hadtestének győzelmes vezetéséért az I. osztályú vaskoronarendet a hadi ékítménnyel díjmentesen adományozta.

— **Egy sebesült katona naplója.** Ezen a címen a mai számunkban egyik megsebesült katonánk nagyobb terjedelmű naplójának közlését kezdjük meg. Az érdekes napló a mozgósítás első napjától íródik, szerzője egy egyszerű iparos ember. Annál érdekesebb és karakterisztikusabbak megfigyelései és értékei, amelyek bizonyára vonzó olvasmánnyá avatják mindenki számára.

— **A megújuló nemzetköziség.** Ezzel a címmel a *Népszava* mai száma vezércikket ír, amely idézi mindenekelőtt Sándor János miniszter következő sorait:

— A társadalomnak a hadifoglyokkal szemben megnyilatkozó könyörülete nincs ellentétben a hazafisággal, sőt az ilyen viselkedésre egyenesen készítt az az óhaj, hogy az ellenség fogságába került fiainknak hasonló emberséges bánásmódban legyen részük.

Majd így folytatja: *Öszinte örömmel* üdvözöljük Sándor belügyminiszternek e szavait; öszinte örömmel üdvözöljük azt a meleg *világpolgári hangot*, amely egész fölívásában megnyilatkozik. Az ő példája bátorít föl bennünket arra, hogy most, amidőn a munkásság legjobbjai hősi harcot harcolnak a haza védelmében; amidőn testvéreink piros vére tesz tanúságot a magyar munkás-

A reimszi katedrális.

A reimszi katedrális, a *francia* építőművészet egyik legimpozánsabb és legfejedelmibb monumentumát a német-francia világháború legújabb fordulata pusztulással fenyegeti. Bizonyos, hogy nem csak a mai kor, de a késő történelem is a remekmű pusztulásáért a *franciákat fogja felelőssé tenni*, a kik hihetetlen perfídiával és gyávasággal ép a németeknek lovagiasságát és a művészeti emlékek iránt való pietását használták föl védőpajzsul. Azt hitték, hogy a *reimszi katedrális mögé helyezett ágyúkból* büntetetlenül elárasztathatják az ellenséget halálhozó golyókkal s mikor a németek kényszerű önvédelemből a templom felé irányították ütegeiket, undok farizeus képpel tiltakoznak a németek barbársága ellen.

A katedrális gyönyörűen ivelt oszlopai-val, a keleti mesemondók fantáziáját meghazudtoló gazdag faragott díszítésével és mérhetetlen műkincseivel a francia művészet és a francia kultúra legragyogóbb szimbólumainak egyike. *1212-ben* kezdtek építéséhez Robert de Coucy vezetésével. De jó néhány emberöltő eltelt s több század művészei pazarolták rá áhítatos lelkesedéssel tehetségük legiavát, míg ott állt készen, szűzies tisztaságában a művészeteknek e kőbe faragott imája, hogy áhítatra gerjessze időtlen időkig a hívőknek százazeit.

De úgy látszik, másképen volt a sors könyvében megírva. S mintha nem is a véletlen vák sora lenne, hogy a francia nemzet végzettszerű összeomlását ép a reimszi

katedrális megsemmisülése előzi meg, melyet a régi francia vallásosság és királyhűség emelt az Isten és a dinasztia iránt való töretlen tiszteletének jeléül. A mai művelt világ a művészet egyik remekének pusztulását fájlalja benne, de a franciák a nagy nemzeti gloire-nak kétségbevonhatatlan és végleges alásüllyedését sirathatják elmúlásán.

A katedrális impozáns méretei ellenére is a legkecsesebb alkotások egyike. A hajó szédületes íveinek merészségét a vonalmenet abszolút harmóniája oldja föl s egyesíti magában mindazt, ami tökéleteset a művészet, izlés és tudás saját eszközeivel csak létrehozhat. Az építéshez fölhasznált anyag elsőrendű minőségű s az építkezés lelkiismeretes gondossága szinte meglepő abban a korban, amikor gyorsan és gyakran anyagi gondokkal küzködve építkeztek.

Talán legnagyobb részben az épületnek a nyugati homlokzat. S ha Robert de Coucy eredeti terve az idők folyamán több változást szenvedett is, a nyugati homlokzat kristálytisztá képet ad a XIII. századbeli építőművészet s főképp a lánglelkű építész koncepciójának zsenialitását. A templomot minden részében számos, sokszor monumentális méretű *szobor* díszíti. A szobrok részint a szentírás, részint pedig a francia történet legnevezetesebb alakjait örökítik meg, harmonikus mély értelmű panteonjaként a francia nemzet két legerősebb támaszának: a vallásnak és a királyságnak.

Ablaküvegei egymagukban is szerepet juttattak volna a templomnak a művészetek történetében. Tudjuk, hogy ez a technika ép

a XII. században s ép Franciaországból indult hódító körutjára. Kétszeres jelentősége van tehát, hogy akkor, amikor a XII. és XIII. századbeli üvegfestészetnek emlékei Európa templomaiból javarészt kipusztultak már, Reimsben még ma is gyönyörködhetünk abban a páratlan színpompában, mellyel a katedrális ablakain átsűrődő misztikus fény a templom belsejét elárasztja. Különösen gazdagok, mind elgondolásukban, mind fényüknek izzó tűzében a XIII. századból származó ablakok. S érdekes megemlíteni, hogy az egyik ablak az Istent Jupiter szimbólumaival ábrázolja, bizonyosságul annak, hogy még a reneszánsz művészeinek kezemunkája is hozzájárult a templom ékítéséhez.

És ott van a nagy aranyozott faoltár, mely előtt 1173 óta — IV. Henrik kivételével — a francia királyok hosszú sora esküdtött hűséget nemzetének és hazájának törvényeinek, s mely előtt a hercegprimás a királyi hatalmat szimbolizáló koronát tette fejükre. Reimszba vezette Jeanne d'Arc az orléanszi győzelem után a francia trónörökös, hogy VII. Károly néven a megszabadított Franciaország királyává koronáztassa. A templom fali kárpitjai a világ leggazdagabb muzeumainak is megfizethetlen ékességei lennének. Egy részük Róbert de Lénoncourtnek 1530-ból származó ajándéka. Egy másik sorozatot ismét a lotaringiai kardinális ajándékozott a székesegyháznak 1640-ben. Sajnos, ez utóbbiakból már csak két példány maradt ránk épségben. E kárpitok már valóságos festmények, melyekben eleven hűséggel támad föl bámuló szemekink